
Kuram ve Uygulamada SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Social Sciences: Theory & Practice

ISSN: 2619-9408

Geliş/Received: 30.07.2023 *Kabul/Accepted:* 15.11.2023

Makale Türü: Araştırma

Yabancılara Türkçe Öğretimi Setlerinde Dil Kullanım Alanları:

Yedi İklim A1-A2 Örneği

Aslı MADEN*

Akif ÖZGEN**

ÖZ

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni, dilin kullanım alanlarını bireyin sosyal yaşantısındaki kullanımına göre sınıflandırarak; dilin özel (kişisel) alanda, kamusal alanda, mesleki alanda ve eğitim alanında kullanımına göre gruplandırmıştır. Ardından Başvuru Metninde detaylı bir şekilde yer alan dış kullanım bağlamı tablosunda dil kullanım alanlarını; Alanlar/Mekânlar, Kurumlar, Kişiler, Nesnelere, Olaylar, Eylemler ve Metinler olarak dış kullanım bağlamları olarak sınıflandırılmıştır. Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarını dil kullanım alanları açısından incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımı temel alınarak yürütülen bu çalışmada, örneklem olarak alınan Yedi İklim A1-A2 Türkçe ders kitabında bulunan verilerin toplanmasında doküman incelemesinden; verilerin analiz edilmesinde ise içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda her iki düzey ders kitabında en fazla yer bulan dil kullanım alanının Özel (Kişisel) Alan olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, dil kullanım alanları, Yedi İklim A1-A2 ders kitabı.

Areas of Language Use in Turkish Teaching Sets to Foreigners:

Example of Seven Climates A1-A2

ABSTRACT

The Common European Framework of Reference for Languages, by classifying the areas of use of language according to the use of the individual in his social life; classified the language according to its use in the private (personal) sphere, in the public sphere, in the professional field and in the field of education. Then, the language usage areas in the external usage context table included in detail in the Application Text; Areas/Places are classified as external contexts of use as Institutions, People, Objects, Events, Actions and Texts. The aim of this study is to determine the language usage areas in Yedi İklim A1 and A2 Turkish textbooks used in teaching Turkish as a foreign language. In this study, in which qualitative research approaches were used, in the collection of the data in the Yedi İklim A1-A2 Turkish textbook; Content analysis was used to analyze the data. As a result of the research, it was determined that the most common language usage area in both textbooks was Private (Personal) Area.

Keywords: Turkish teaching, language usage areas, Yedi İklim A1-A2 textbook.

Atf Bilgisi: Maden, A. & Özgen, A. (2023). Yabancılara Türkçe öğretimi setlerinde dil kullanım alanları: Yedi İklim A1-A2 örneği. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 165-183. Doi: 10.48066/kusob.1334739

* Doç. Dr. Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, asmaden25@gmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0002-3336-0198

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, akifozen44@gmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0002-4157-8517

Giriş

Dünya üzerinde birçok dilin bulunmasına rağmen gittikçe artan uluslararası ilişkiler, ulusların kendi ana dilleriyle iletişim sağlamalarını yetersiz kılmakta ve bu nedenle diğer ülkelerin dillerini öğrenme gereksinimi ortaya çıkmaktadır (Demirel, 2016, s.3). Dil öğrenimiyle farklı ülkeler ve kültürler arasındaki etkileşim artarak ülkeler arasındaki hareketliliğin ve etkileşimin arttığı dünyada farklı dilleri öğrenmek kaçınılmaz bir hâl almıştır. “Daha çok siyasi ve ticari sebeplerle özellikle de çevirmen, tercüman gibi uzmanlarca yabancı dil öğrenilmesi, küreselleşmeyle birlikte farklı amaçlar çerçevesinde daha geniş bir yelpazeye yayılmıştır” (Kavun ve Mert, 2023, s. 17). Gerek sanal dünyada gerekse gerçek dünyada insanların birbirleri arasındaki etkileşimleri artmış farklı ülke ve kültürleri yakından tanıma imkânı elde edilmeye başlanmıştır. Sosyalleşmenin bir ürünü olan dil kullanma becerisi, sürekli yeniden yaratma olarak görülmelidir. Yani dil kullanma becerisi, dinamik bir varoluş ve sürekli üretici bir süreçtir (Williams, 1990, s.29). Kültürler arası etkileşim ve ana dilin yanında yabancı dillerin de belirli bir politika ile öğrenilmesi ve çok dilli ortamlara alışılmasını beraberinde getirmiştir. Bu dönüşüm dünya üzerinde çok kültürlü ve dilli politikaları oluşturacak çeşitli kuruluşlarının kurulmasına da zemin hazırlamıştır. Avrupa Konseyi, kültürler arası etkileşimin anahtarı olan dile ve çok dilliliğe ilişkin politikalar ortaya koyan öncü kuruluşlardandır. Avrupa Konseyi fikrini, William Churchill 1946’da Zürich’te dile getirmiştir. Böylelikle Avrupa Konseyi, 1949 yılında Fransa’nın Strasbourg kentinde kurulmuştur. Türkiye ise kurucu ülke statüsünde bu topluluğa katılan ilk ülkelerden olmuştur (Demirel, 2016, s.21). Konsey, geçmişten günümüze birçok faaliyette bulunmuştur. Bu faaliyetlerden birisi de Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni’ni yayımlamak olmuştur. Bu kapsamda Konsey, 2001 yılını *Avrupa Diller Yılı* olarak ilan etmiş ve bu bağlamda Başvuru Metnini yayımlamıştır.

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni çok işlevli, esnek, açık, dinamik, kullanışlı ve kesin bir yargıda bulunmama gibi özellikleri bünyesinde barındırır. Bu özellikleri temele alarak Başvuru Metni, Avrupa Konseyine üye ülkelerdeki farklı eğitim sistemlerinden ve dil öğretiminde yaşanan bazı aksaklıkların önüne geçmeyi amaçlamaktadır. Başvuru Metni, Avrupa Konseyi bünyesindeki üye ülkelerin dillerine öğreticilere ve öğrencilere yönelik öğretim programları, programların yönergelerine uygun ders kitapları, okuma kitapları dil öğretim kılavuzları vb. hazırlanması için bir dayanak oluşturur. Bir dilin öğrenilmesi aşamasında öğrencinin neleri bilmesi ve iletişimsel olarak hangi yeterliklerini geliştirmesi gerektiği noktasında da öğrencilere yol gösterir. Bu amaçla dil seviye kurlarını temel düzeyden yetkin düzeye (A1 → C2) doğru tanımlamaktadır.

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni, Avrupa Konseyine üye olan ülke vatandaşlarının nitelikli bir eğitim alma hakkını sağlamaya yönelik faaliyetleri düzenleyen yaygın kullanıma sahip metinlerden biridir. İlk hâli 2001 yılında yayımlanan bu metnin günümüzde hâlen daha geliştirilmesi, kullanıcı dostu bir metin olması için çabalar ve güncellemeler devam etmektedir. Bu bağlamda sürekli aralıklarla tamamlayıcı çalışmalar yapılmaktadır. Başvuru Metni, kaliteli bir dil eğitimini, çok dilli Avrupa vatandaşı portföyü oluşturma çabalarının bir parçası olarak nitelendirilebilir. Başvuru Metninde Avrupa Konseyinin dil politikasının hedefleri 3 temel ilkeden yola çıkılarak açıklanmaktadır:

- 1) “Avrupa’daki dil ve kültür çeşitliliğinin, zengin mirasın korunması ve geliştirilmesi gerekir. Ortak bir kaynaktır ve bu çeşitliliğin iletişim yolunda bir engel olmaktan çıkarıp karşılıklı bir zenginleşme ve anlayış hâline getirmek için eğitim alanında büyük çabaya ihtiyaç vardır.
- 2) Avrupa hareketliliğini artırmak, ortak anlayış ve iş birliğini güçlendirmek, ön yargı ve ayrımcılığın üstesinden gelebilmek için, farklı ana dile sahip Avrupalılar arasında iletişim

ve etkileşimin kolaylaştırılması gerekir. Bu, ancak modern Avrupa dillerini daha iyi bilmekle mümkün olacaktır.

- 3) Üye ülkeler, modern dil öğretim ve öğreniminde ulusal ilkeleri kabul ettiği ya da geliştirdiği takdirde mevcut ilkelerindeki iş birliği ve eşgüdümde uygun düzenlemeleri yaparak Avrupa düzeyinde daha büyük bir yakınlaşma elde edilebilecektir” (CEFR, 2001).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine ilişkin faaliyetler yurt içinde ve dışında çeşitli kurum/kuruluşlar tarafından yürütülmektedir. Genel olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (YDOTÖ) konusunda yurt içinde Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) ve üniversitelerin Türkçe Öğretim Merkezleri; yurt dışında MEB, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Maarif Vakfı öncü olmaktadır. Bunların yanında özel teşebbüsler de bulunmaktadır. Bu bağlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında öğretim programı hazırlanması ve geliştirilmesi, öğretim sürecinde karşılaşılan sorunlar, uluslararası öğrenci hareketliliğinde Türkiye'nin bir merkez hâline getirilmesi, yurt dışında Türkçe öğretim merkezleri kurulması vb. konuların önemi giderek artmaktadır. Son yıllarda YDOTÖ alanında Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Maarif Vakfı'nın yaptıkları çalışmalarla ön plana çıktıkları görülmektedir. Yunus Emre Enstitüsü bu amaçla yurt içinde ve yurt dışında çeşitli ülkelerde merkezler açarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kursları düzenlemektedir. Ayrıca Maarif Vakfı yurt dışında kolej görevi gören okullar açmakta ve bu kolejlerde Türkçenin öğretimine yönelik dersler de yer almaktadır. Maarif Vakfı alanda büyük bir eksiklik olarak görülebilecek “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı”nı hazırlanmasını sağlamıştır. Program, Başvuru Metninden hareketle ve eylem odaklı anlayışı temele alarak 2019 yılında hazırlanmıştır. Bazı açılardan güncellenerek 2020 yılında uygulamaya konulmuştur. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (TYDOÖP) ile öğrencilerin;

- 1) Dinleme/izleme ve okuma yoluyla Türkçe anlama becerilerini geliştirmek,
- 2) Sözlü üretim, sözlü etkileşim ve yazma yoluyla Türkçe anlatma becerilerini geliştirmek,
- 3) Türkçeyi dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini bütüncül bir şekilde kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarını sağlamak,
- 4) Türkçeye ait sözsüz iletişim becerilerini kazanmalarını ve bunları iletişim süreçlerinde doğru kullanmalarını sağlamak,
- 5) Türkçe söz varlığını zenginleştirmek,
- 6) Etkileşim yoluyla kültürel duyarlılık ve kültürlerarası bilinç kazandırmak,
- 7) Türk dili ve edebiyatının seçkin eserlerini tanımalarını sağlamak,
- 8) Hayat boyu öğrenme becerilerini geliştirmek,
- 9) Disiplinler arası bir yaklaşımla 21. yüzyıl becerilerini edinmelerini/geliştirmelerini sağlamak,
- 10) Akademik ve özel amaçlı Türkçe dil yeterliklerini geliştirmelerini” amaçlamaktadır (Türkiye Maarif Vakfı, 2020, s.22).

Program'da ulaşılmaya hedeflenen yukarıdaki amaçlar yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerini iletişim bağlamında etkili kullanabilmelerini temele almaktadır. Bu amaçlara ulaşabilmek için dil, düşünme ve zihinsel becerilerin birlikte geliştirilmesi gerekmektedir. Ancak bu süreçte gerçek yaşam bağlamında öğretim ortamının tasarlanması ve düzenlenmesinin de önemli olduğu amaçlardan hareketle görülebilmektedir. Başvuru Metni bu açıdan dilin kullanım alanlarını sınıflandırmıştır. Nitekim öğrenciler öğrenim hayatlarını devam ettirmek, kendilerini sözlü veya yazılı olarak ifade edebilmek, bilgi sahibi olmak, düşünme becerilerini geliştirmek amacıyla dilin çeşitli alanlarından faydalanırlar. Bu nedenle dil öğretiminde amaç, içerik,

öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme unsurlarının düzenlenmesine dilin kullanım alanlarına göre hareket edilmesine dikkat çekmiştir.

Her dilsel etkinlik, belirli bir durum bağlamında, sosyal yaşamın düzenlendiği dil kullanım alanında gerçekleşir. Dil öğrenenlerin hazırlanacağı alanların seçimi; durumların, amaçların, görevlerin, konuların ve öğrenim/sınav materyali için kullanılan metinlerle etkinliklerin seçimini önemli çapta etkiler. Dil etkinlikleri bir alan içerisinde anlam kazanır ve uygulamaya aktarılır (CEFR, 2001). Dil kullanım alanları, kullanıma göre farklılık gösterebilir ancak dil öğrenimi ile ilgili alanlar dört grupta toplanabilir (Güneş, 2021: 29). Dil kullanım alanları; *özel (kişisel) alan, kamusal alan, mesleki alan, eğitsel alandır*. Başvuru Metninde sınıflandırılan dil kullanım alanlarının açıklamaları şu şekilde verilmiştir:

- **Özel (Kişisel) Alan**, bireysel, ailesel ve sosyal uygulamaları kapsayan alandır. Kişi bu alanda özel bir birey olarak yaşar, ailesi ve arkadaşları ile ev yaşamını sürdürür. Zevk için okur, günlük tutar, özel bir ilgisini veya hobisini gerçekleştirmek gibi kişisel uygulamalar yapar.
- **Kamusal Alan**, iş ve idari kurumlar, kamu hizmetleri, kamusal özellik taşıyan kültür ve eğlence gibi sosyal etkileşimleri gerektiren her türlü etkinlik demektir. Kamu alanında kişi içinde yaşadığı toplumun bir üyesi olarak hareket eder ve çeşitli amaçlar doğrultusunda işlemler yapar.
- **Mesleki Alan**, bir kimsenin mesleğini gerektiren etkinlikleri ve ilişkileri ile ilgili her türlü etkinliği kapsar. Mesleki alanda, kişi kendi işi veya mesleği ile meşgul olur. Bu alanın gerektirdiği dili kullanır.
- **Eğitsel Alan**, çeşitli bilgi ve beceriler kazandırma amacını taşıyan öğrenme-öğretme çalışmalarını kapsamaktadır. Eğitsel alanda kişi bir eğitim kurumu içinde sistemli öğrenme ile meşguldür, dili bu yönde kullanır” (CEFR, 2001).

Dil kullanım alanları, çoğu durumda birden fazla alana hitap edebilir. Örneğin öğretmenler hem mesleki alan hem de eğitsel alan içerisinde değerlendirilebilir. Kamusal alan, sosyal ve yönetim ile alakalı etkileşimleri ya da medyayla olan ilişkiyi kapsar, ama başka alanlara da açıktır. Hem eğitim alanı hem de mesleki alanda birçok etkileşim ve dil etkinliği, mesleki ya da öğrenim görevlerinin yerine getirilmesinden çok, bir grubun sosyal açıdan ilişkilerinin iyi yürümesini sağlar. Aynı zamanda kişisel alan dışı kapalı bir alan olarak düşünülmemelidir (medyanın kişisel yaşama ve aile yaşamına girmesi, özel posta kutusuna reklam, günlük yaşamda kullanılan ürünlerin etiketlerinin dağıtılması gibi). Öte yandan, kişisel alan diğer alanlardaki eylemleri kişiselleştirerek söz konusu bireylerin sosyal etkinlik statülerini kaybetmeden, kendilerini birey olarak ortaya koymalarına imkân sağlar. Verilen bir teknik rapor, sınıfta yapılan bir sunum, alışveriş vb. bireylerin kişiliğini ortaya koymasını sağlar. Bu, dil etkinliklerinin belirli bir mekân ve zaman bağlamında olan mesleki ve kamusal alanı ve eğitim alanını da aşarak gerçekleşir (CEFR, 2013).

Dil kullanım alanları aynı zamanda dil öğrenenlerin genel yeterlikleri içinde yer alan dünya bilgisini ya da genel kültür bilgisini de kapsamaktadır. Zira belirli bir dili öğrenen için o dilin konuşulduğu ülke veya ülkeler hakkındaki coğrafi, demografik, ekonomik, politik ve kültürel özellikleri bilmek oldukça önemlidir (Türkiye Maarif Vakfı, 2020, s.14). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında da bu dil kullanım alanları esas alınarak temalar belirlenmiştir.

Her dil kullanımı alanında dışı dönük durumlar; oluştukları mekân ve zamanlar, normalde olabileceklerin büyük bir bölümünü belirleyen kurum ve örgütlerin yapı ve yöntemleri; ilgili bireylerin, özellikle dil kullanan ve öğrenenlere yönelik sosyal rolleriyle; çevredeki (canlı ve cansız) nesnelere, meydana gelen olaylar; bireyler tarafından gerçekleştirilen işlemler, duruma ilişkin metinler

olarak tanımlanabilir (Avrupa Konseyi, 2009b, s.50). Bu bağlamda Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metninde dil kullanım alanları dış kullanım bağlamı: anlatım kategorileri kısmında verilmiştir. Dış kullanım alanları Ek-1’de Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metnindeki hâliyle verilmiştir.

TYDOÖP geliştirilirken dil kullanım alanları temele alınmış, amaç ve kazanımlar arasında dil kullanım alanlarına yönelik kazanımlar belirlenmiştir:

Tablo 1. TYDOÖP’de *Dil Kullanım Alanlarına Dair Kazanımlar*

Dil Kullanım Alanları	Kazanımlar
Özel (Kişisel) Alan	<p><i>Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili temel kalıp ifadeleri tanır.</i></p> <p><i>Çevresindeki nesnelere adını verir.</i></p> <p><i>Günlük hayatta sık kullanılan söz varlığının anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin eder.</i></p> <p><i>Basit kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar.</i></p> <p><i>Seyahat ve konaklamaya ilişkin temel bilgileri seçer.</i></p> <p><i>Kutlama/tebrik/temenni/teşekkür/davet içerikli basit metinleri/konuşmaları anlar.</i></p> <p><i>Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.</i></p> <p><i>Hobi/ilgi alanlarına ilişkin basit metinleri/konuşmaları anlar.</i></p> <p><i>Sesli veya görüntülü konuşmalarda temel iletişim kalıplarını kullanır.</i></p> <p><i>Kişisel gelişimine ilişkin planlarını anlatır.</i></p> <p><i>Kendini/ailesini/bir başkasını basit ifadelerle tanıtır.</i></p> <p><i>Kendini/ailesini/bir başkasını tanıtan yazılar yazar.</i></p> <p><i>Sosyal medya, günlük/ ağ günlüğü (blog) metinleri yazar</i></p>
Kamusal Alan	<p><i>Çevresindeki yer/mekân adlarını tanır.</i></p> <p><i>Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.</i></p> <p><i>Toplumsal yaşam alanlarındaki ihtiyaç ve durumlara ilişkin konuşmalara katılır.</i></p> <p><i>Seyahat ve konaklamaya ilişkin bilgileri seçer.</i></p> <p><i>Ulaşım ve ulaşım araçlarına ilişkin temel bilgileri seçer.</i></p> <p><i>İş mektubu yazar.</i></p>
Mesleki Alan	<p><i>Yaygın olarak kullanılan meslek adlarını belirler.</i></p> <p><i>Meslekler ve özellikleri hakkındaki konuşmalara katılır.</i></p> <p><i>Bir mesleği basit cümlelerle tanıtır.</i></p> <p><i>Yaptığı bir iş hakkında bilgi verir.</i></p> <p><i>Yüz yüze veya iletişim araçlarını kullanarak kişisel veya mesleki görüşmeler gerçekleştirilir.</i></p> <p><i>İş mektuplarındaki iletileri belirler.</i></p>
Eğitsel Alan	<p><i>İçinde bulunduğu durum/eğitim süreci veya yaptığı iş hakkında konuşur.</i></p>

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni, Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan TYDOÖP ve yabancılar için hazırlanan Türkçe öğretim setleri üzerine çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Örneğin Fişekçioğlu’nun (2019) Başvuru Metni ölçütleriyle Türk kültürü tanımlayıcıları oluşturulmasına, Karagöl’ün (2020) yenilenmiş Bloom taksonomisine göre güncel Türkçe öğretim programları çalışması, Köse’nin (2007) Başvuru Metni’ne uygun Türkçe öğretiminin başarıya ve tutuma etkisine, İşisağ’ın (2008) Başvuru Metnini dil bilimsel açıdan incelenmesine, İşisağ ve Demirel’in (2010) konuşma becerisini geliştirmede Başvuru Metni’nin kullanılmasına dair çalışmalarına alan yazında ulaşılabilmektedir. Çelik ve Başutku’nun (2020) 2018’de Başvuru Metni’ndeki yeni açıklamalarda okuma becerisine yönelik incelemeleri, Güleç’in (2019) Gazi Türkçe öğretim setinde bulunan okuma metinlerinin Başvuru Metni’ne uygunluğuna, Eyüp, Güner ve Kaya’nın (2021) Başvuru Metni’ni konu alan makalelerin değerlendirilmesine, Yeşil ve Kartal’ın (2021) Başvuru Metni doğrultusunda kelime hazinesine yönelik bulmaca örneği geliştirilmesine,

Ayverdi ve Güleç'in (2021) Başvuru Metni'nin program geliştirme ölçütlerine göre değerlendirilmesine, Ayrıca Uğur ve Azizoğlu'nun (2010) ders kitaplarının sözcük öğretimi açısından değerlendirilmesine, Tanrıverdi ve Tüm'ün (2016) Türkçe öğretim setlerinde yer alan yazma etkinliklerinde özgünlüğe, Erdal'ın (2019) A1 ve A2 düzeyi ders kitaplarının tanınmış kişiler açısından incelemesine, Kaya ve Kardeş'in (2020) Maarif Vakfı Türkçe öğretim programının incelenmesine, Mutlu ve Set'in (2020) C1 seviye ders kitaplarındaki kültürel unsurların incelenmesine, Özenç'in (2020) Türkçe öğretim kitaplarında kültür aktarımı ile metin ve görsel bütünlüğüne, Sözer ve Pilancı'nın (2021) Türkçe öğreticilerinin başvuru metni hakkındaki görüşlerine, Kılıç'ın (2021) Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programında bulunan dinleme ve okuma kazanımlarının 21. yüzyıl becerileri kapsamında değerlendirilmesine, Yazıcı, Gürsoy ve Aydemir'in (2021) Başvuru Metni'nde anlatsal metinler ve yetinin düzeylerdeki görünümüne, Şengezer ve Doyuran'ın (2021) Yeni Hitit Türkçe öğretim setinde sözcükler arası anlam ilişkilerine, Kayacan ve Öncül'ün (2021) Türkçe öğretim kitaplarında terim karmaşasına, Kocayanak'ın (2021) ders kitaplarında bulunan konuşma becerisi etkinliklerinin karşılaştırılmasına, Dündar ve Polat'ın (2021) Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programının 21. yüzyıl becerileri kapsamında değerlendirilmesine, Baştürk ve Konu'nun (2022) Yedi İklim Türkçe öğretim setinde görsel göstergelerin kültür aktarımındaki işlevine, Göçen ve Buluş'un (2022) Hayat Boyu Türkçe ders kitaplarında yer alan söz varlığı unsurlarına, Aydoğdu'nun (2022) ders kitaplarındaki okuma metinlerinin ön hazırlık kısımlarına dair çalışmaları alan yazına kazandırılmıştır. Bu çalışmalar ya da ders kitaplarının programa veya başvuru metnine uygunluğunun incelenmesi ya da kazanımların ders kitaplarına yansımaları şeklinde oluşturulmuştur. Oysa yabancı dil olarak Türkçe öğretimi setlerini dil kullanım alanları bakımından incelemeye yönelik çalışmalar sınırlı düzeyde kalmıştır. Sallabaş ve Sağlık'ın (2020) ilgili araştırmasında ders kitaplarındaki konuşma etkinlikleri, Akat'ın (2022) araştırmasında ise Türkçe öğretim setlerindeki okuma metinleri dil kullanım alanları bağlamında değerlendirilmiştir. Ancak yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarına yönelik dil kullanım alanları açısından bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirme yapılmamıştır. Yapılacak olan değerlendirmenin yeni hazırlanacak olan ders kitaplarına ve üniversitelerde Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezleri tarafından yürütülen Türkçe öğretiminde kaynak seçimi noktasında katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle araştırmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (YDOTÖ)'nde kullanılan Yedi İklim Türkçe A1 ve A2 düzeyi ders kitaplarının dil kullanım alanları açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, nitel araştırma yaklaşımından yararlanılmıştır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir yaklaşımla ortaya konulmasına yönelik bir araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s.39). Bu doğrultuda araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarının dil kullanım alanları açısından bütüncül bir bakış açısıyla incelenmesi hedeflenmiştir.

Materyal

Araştırmanın inceleme materyalini *Yunus Emre Enstitüsü* tarafından hazırlanan *Yedi İklim A1-A2 ders kitapları* oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanmasında doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Doküman incelemesinde amaç, araştırması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren materyallerin analiz edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s.189). Verilerin analizinde ise içerik analizinden yararlanılmıştır. Belirli

kurallara dayalı gerçekleştirilen kodlamalar yoluyla bir metindeki bazı sözcüklerin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği, sistematik, yinelenebilir bir teknik olan içerik analizinde metnin ve belgenin incelenmesi gerekir. Daha sonra bu veriler sınıflara ayrılır, alt ve üst sınıflandırmalar gerçekleştirilir (Sönmez ve Alacapınar, 2011). Araştırma kapsamında *Avrupa Diller İçin Ortak Başvuru Metni* ve Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan *Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı* incelenmiş ve bu iki programda belirtilen dil kullanım alanları saptanmıştır. Dil kullanım alanlarına dair Başvuru Metninde yer alan dış bağlamlarda dil kullanımına dair kategoriler (CEFR, 2001, 2013) ve öğretim programındaki kazanımlar doğrultusunda ders kitaplarında taramalar yapılmıştır. Belirlenen dil kullanım alanları kapsamında Yedi İklim A1 ve A2 ders kitapları metinler, etkinlikler ve görseller açısından incelemeye alınmış ve kullanım alanlarına uygun bir şekilde sınıflandırılmıştır. Sınıflandırma sonucunda dış kullanım bağlamlarında kategorilere uygun kısımlar tespit edilmiştir. Bu bağlamda dış kullanım bağlamları tablosu oluşturulmuş ve kitaplarda bulunan dil kullanım alanlarına yönelik kısımlar tabloya aktarılmıştır. Araştırmanın örneklemini oluşturan *Yedi İklim A1 ve A2 Ders Kitapları*'nin dil kullanım alanlarına göre incelenmesinde araştırmacılarla birlikte 2 Türkçe eğitimi uzmanı da değerlendirici olarak rol almıştır. Değerlendiriciler arasındaki görüş uyumuna göre elde edilen veriler frekans değerleri ile tablolar hâlinde sunulmuştur.

Araştırmanın güvenilirliğini tespit etmek amacıyla iki araştırmacı tarafından incelenen konuyla ilgili sınıflandırmalar karşılaştırılarak araştırmanın güvenilirliği saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen [Güvenirlilik= Görüş birliği / (görüş birliği + görüş ayrılığı) x 100] formülüne göre hesaplanmıştır. Hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliği %95 olarak bulunmuştur. Hesaplama sonucunun %70'in üzerinde çıkması Miles ve Huberman (1994) tarafından da kabul edildiği üzere, araştırmanın güvenilir olduğunu ortaya koymuştur.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmemektedir.

Bulgular

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Yedi İklim Türkçe A1 ve A2 düzeyi ders kitaplarının dil kullanım alanları açısından incelenmesine ilişkin ulaşılan bulgular aşağıda tablolar hâlinde gösterilmiştir:

A1 Türkçe Ders Kitabına İlişkin Bulgular

Tablo 2. Yedi İklim A1 Türkçe ders kitabındaki özel (kişisel) alana ilişkin bulgular

Durumlar	Özel (Kişisel) Alan				
	Görsel	Metin	Etkinlik	Kelime	f
<i>Alanlar/Mekânlar</i>			12	1	13
<i>Kurumlar</i>		1	2		3
<i>Kişiler</i>			8		8
<i>Nesneler</i>			8	1	9
<i>Olaylar</i>	1	1	41	1	44
<i>Eylemler</i>	1		5	1	7
<i>Metinler</i>			15		15
Toplam	2	2	91	4	99

Tablo 2’de A1 ders kitabında kişisel dil kullanım alanına dair ulaşılan bulgular görülmektedir. *Başvuru Metni*’nde bulunan dış kullanım bağlamlarına göre kitapta belirlenen bulgular tabloya aktarılmıştır. Buna göre A1 kitabında 99 görsel, metin, etkinlikleri ve kelimedede özel dil kullanım alanına uygun içerik belirlenmiştir. Bu dil kullanım alanı içerisinde dışa dönük durumlardan en fazla yer verilen kategorinin *Olaylar* ($f=43$) olduğu ardından *Metinler*’in ($f=15$) geldiği saptanmıştır. Bulgulara göre bunlardan sonra ders kitabında karşılaşılan dışa dönük özel dil kullanım alanına uygun durumlar ise şöyledir: *Alanlar/Mekânlar* ($f=13$), *Nesneler* ($f=9$), *Kişiler* ($f=8$), *Eylemler* ($f=7$), *Kurumlar* ($f=3$).

A1 ders kitabında kişisel alanı destekleyen etkinlikler ($f=91$) şu şekildedir:

*Merhaba, Tanışalım, Adınız Ne?, Sizi Tanıştırıyorum, Nasılsın, Tanıştığımıza Memnun Oldum, Öğrenci Hayatı, İyi Günler, Günaydın, Ne Var, Ne Yok?, Kahvaltı, Karşılaşma, Selamlaşma, İyi Günler, Hoşça Kal, Haydi Tanışalım, Kişisel Bilgilerim, Boş Odanız Var Mı?, Resepsiyonda, Otel Kayıt Formu, Kelimelerle Karşılıklı Konuşalım, Ben Kimim?, Ailemi Çok Seviyorum, Ailem, Siz Kimsiniz?, Kaç Kardeşim Var?, Güzel Evim, Yatak Odası, Oturma Odası, Mutfak, Çocuk Odası, Evde Neler Var?, Aile Bahçede, Kim, Ne Yapıyor?, Ne Yapıyor, Maç Başlıyor, Bir Günüm, Nerede Oturuyorsun, Nereden Geliyorsun?, Benim Adım, Murat Dün Neler Yaptı?, Öncesi, Sonrası, Evim Nerede, Nerede Oturuyorsun? Neler Yapıyorum?, Alışveriş Sepeti, Sevgili Günlük, Para, Bizim Sokağımız, Arkadaşım Derya, Haftalık Planımız, Alo Evde Kimse Yok Mu?, Bir Günlük Planım, Alo, Ailemizi Tanıtalım, Ömer’in Web Sayfası, Benim Sayfam, İlk Uçuşum, Ben Kimim?, Benin Kursum/Okulum, Bugün Hava Nasıl?, Sedat ve Ailesi Piknikte, Hava Durumu, Alo’nun Hikâyesi, Ne/Nerede? İletişim Araçları, Evimizi Anlatalım, En Ucuz Uçak Bileti, Cep Telefonu Alıyoruz, Bilgisayar Size Ne Diyor?, Evleniyorum, Sınav Sonucunu Öğrenme, Büyükada’da Hafta Sonu, Hafta Sonu Nereye Gidelim, Doğa Yürüyüşü, Arkadaşım, Hafta Sonu Planım, Ali’nin Tatili, Melike’nin Yaz Tatili Planı, Tatilde Yaptıklarım, Tatili Çok Seviyorum, Okul Gezisi, Bayram Günü, Ramazan Bayramı, Neler Yapıyorlar, Bugün Bayram, Bayramınız Kutlu Olsun, Bayram Tebrik Kartı, Haberleşme, Hızlı Adam gibi etkinlikler kişisel dil kullanımına yöneliktir. Tanışma, Sedat’ın Bir Günü etkinlikleri görseller etrafında şekillenmişken *Evimizi Anlatalım, Alışverişte Neler Söylüyoruz, Kelimelerle Karşılıklı Konuşalım* etkinliklerinde ise verilen kelimelerle öğrencilerin dili kullanmaları amaçlanmıştır. *Ailem ve Bayram Namazı* ise serbest okuma metni olarak kitapta yer almıştır.*

Tablo 3. Yedi İklim A1 Türkçe ders kitabındaki kamusal alana ilişkin bulgular

Durumlar	Kamusal Alan			
	Görsel	Metin	Etkinlik	f
<i>Alanlar/Mekânlar</i>	10		7	17
<i>Kurumlar</i>	1		3	4
<i>Kişiler</i>	2	1		3
<i>Nesneler</i>	4		2	6
<i>Olaylar</i>	1		2	3
<i>Metinler</i>			1	1
Toplam	18	1	15	34

Tablo 3’te A1 ders kitabında kamusal dil kullanım alanına dair ulaşılan bulgular görülmektedir. *Başvuru Metni*’nde bulunan dış kullanım bağlamlarına göre kitapta belirlenen bulgular tabloya aktarılmıştır. Buna göre A1 kitabında 34 görsel, metin ve etkinlikte kamusal dil kullanım alanına uygun içerik belirlenmiştir. Bu dil kullanım alanı içerisinde dışa dönük durumlardan en fazla yer verilen kategorinin *Alanlar/Mekânlar* ($f=17$) olduğu ve bu kategoriden de görsellerin çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Ardından en fazla yer verilen dışa dönük durumun *Nesneler* ($f=6$) olduğu saptanmıştır. Bulgulara göre bunlardan sonra ders kitabında karşılaşılan dışa dönük kamusal dil kullanım alanına uygun durumlar ise şöyledir: *Kurumlar* ($f=4$), *Kişiler* ($f=3$), *Olaylar* ($f=3$), *Metinler*

($f=1$). Buna karşın A1 ders kitabında kamusal dil kullanım alanına yönelik *Eylemler* durumunu destekleyen herhangi bir içeriğe rastlanılmamıştır.

A1 ders kitabında kamusal alanı destekleyen etkinlikler ($f=15$) şu şekildedir:

Bereket Manavı, Kızılay Meydanı, Parkta, Seyahat Acentasında, Hastanede, Mahallem, Muhtarlık Nerede?, Yemekte Neler Var? Aile Sağlığı Merkezinde, Bilet Var mı? Okul Gezinde, Hava Durumu, Alışveriş Sepeti, Hacı Bayram Gezisi, Para. Kamusal alanı destekleyen görseller *Otobüs, Uçak, Market, Manav, Fırın, Kütüphane, Müze, Park, Taksi, Trafik Polisi, Tiyatro, PTT, Yiyecek İçecekler, Valiz, Türk Lirası, Cüzdan, Konser* etkinliklerinde sunulmuştur. *Hacı Bayram Veli'den Seçmeler* ise serbest okuma metni olarak kitapta yer almıştır.

Tablo 4. Yedi İklim A1 Türkçe ders kitabındaki mesleki alana ilişkin bulgular

Durumlar	Mesleki Alan			f
	Görsel	Metin	Etkinlik	
<i>Alanlar/Mekânlar</i>	1		3	4
<i>Kurumlar</i>				
<i>Kişiler</i>	22	1	4	27
<i>Nesneler</i>				
<i>Olaylar</i>			1	1
<i>Eylemler</i>				
<i>Metinler</i>			1	1
Toplam	23	1	9	33

Tablo 4'te A1 ders kitabında mesleki dil kullanım alanına dair ulaşılan bulgular görülmektedir. *Başvuru Metni*'nde bulunan dış kullanım bağlamlarına göre kitapta belirlenen bulgular tabloya aktarılmıştır. Buna göre A1 kitabında 33 görsel, metin ve etkinlikte mesleki dil kullanım alanına uygun içerik belirlenmiştir. Bu dil kullanım alanı içerisinde dışa dönük durumlardan en fazla yer verilen kategorinin *Kişiler* ($f=27$) olduğu ve bu kategoriden de görsellerin çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Ardından en fazla yer verilen dışa dönük durumun *Alanlar/Mekânlar* ($f=4$) olduğu saptanmıştır. Bulgulara göre bunlardan sonra ders kitabında birer kez karşılaşılan dışa dönük mesleki dil kullanım alanına uygun durumlar *Olaylar* ve *Metinler*'dir. *Kurumlar*, *Nesneler* ve *Olaylar* durumuna yönelik ise herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır.

A1 ders kitabında mesleki alanı destekleyen etkinlikler ($f=9$) şu şekildedir:

Bereket Manavı, Derya Kuzusu, Boş Odanız Var mı?, Öğretmen Olacağım, Öğrencim Ali, Ressam, Filiz ve Mehmet'in Kişilik Özellikleri, Mesleğimi Seviyorum, Bilin bakalım Ben kimim?. Mesleki alanı destekleyen görsellere *Eczane, Doktor, Şoför, Öğretmen, Hemşire, Balıkçı, Taksici, Bahçıvan, Veteriner, Resepsiyonist, Terzi, Avukat, Hostes, Trafik Polisi, Kontrolör, Fotoğrafçı, Postacı, Kuaför, Diş Hekimi, Fırıncı, Yönetmen, Bilim Adamı, Yazar* kısımlarında rastlanılmaktadır. *Bakırcılık* ise serbest okuma metni olarak yer verilmiştir.

Tablo 5. Yedi İklim A1 Türkçe ders kitabındaki eğitim alanına ilişkin bulgular

Durumlar	Eğitim Alanı		f
	Görsel	Etkinlik	
<i>Alanlar/Mekânlar</i>		3	3
<i>Kurumlar</i>	1		1
<i>Kişiler</i>	3	1	4
<i>Nesneler</i>	4		4
<i>Olaylar</i>		1	1

<i>Eylemler</i>			
<i>Metinler</i>	4	2	6
Toplam	12	7	19

Tablo 5’te A1 ders kitabında eğitim dil kullanım alanına dair ulaşılan bulgular görülmektedir. *Başvuru Metni*’nde bulunan dış kullanım bağlamlarına göre kitapta belirlenen bulgular tabloya aktarılmıştır. Buna göre A1 kitabında 19 görsel ve etkinlikte eğitim dil kullanım alanına uygun içerik belirlenmiştir. Bu dil kullanım alanı içerisinde dışa dönük durumlardan en fazla yer verilen kategorinin *Metinler* ($f=6$) olduğu ve ardından *Alanlar/Mekânlar* ($f=4$), *Kişiler* ($f=4$), *Nesneler*’in ($f=4$) geldiği saptanmıştır. Bulgulara göre bunlardan sonra ders kitabında birer kez karşılaşılan eğitim dil kullanım alanına uygun durumlar *Kurumlar* ve *Olaylar*’dır. *Eylemler* durumuna yönelik ise herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır.

A1 ders kitabında mesleki alanı destekleyen etkinlikler ($f=7$) şu şekildedir:

Sınıfta Ne Var Ne Yok?, Öğretmen Sınıfta Mı?, Üniversitem, Öğrencim Ali, Okul Gezisi, Sınav Takvimim, Sınav Sonucunu Öğrenme. Eğitim alanını destekleyen görsellere ise şu kısımlarda yer verilmiştir: *Üniversite, Öğretmen, Öğrenci, Anne ve Baba, Kırtasiye, Okul Çantası, Tahta, Bilgisayar, Kitap, Defter, Sıra, Silgi*.

A2 Türkçe Ders Kitabına İlişkin Bulgular

Tablo 6. Yedi İklim A2 Türkçe ders kitabındaki özel (kişisel) alana ilişkin bulgular

	Özel (Kişisel) Alan			
	Görsel	Metin	Etkinlik	<i>f</i>
<i>Alanlar/Mekânlar</i>			2	2
<i>Kurumlar</i>			2	2
<i>Kişiler</i>		1	3	4
<i>Nesneler</i>	7		4	11
<i>Olaylar</i>		3	20	23
<i>Eylemler</i>	1		6	7
<i>Metinler</i>	6		24	30
Toplam	14	4	61	79

Tablo 6’da A2 ders kitabında özel (kişisel) dil kullanım alanına dair ulaşılan bulgular görülmektedir. *Başvuru Metni*’nde bulunan dış kullanım bağlamlarına göre göre kitapta belirlenen bulgular tabloya aktarılmıştır. Buna göre A2 kitabında 78 görsel, metin ve etkinlikte özel dil kullanım alanına uygun içerik belirlenmiştir. Bu dil kullanım alanı içerisinde dışa dönük durumlardan en fazla yer verilen kategorinin *Metinler* ($f=29$) olduğu, ardından *Olaylar*’ın ($f=23$) geldiği saptanmıştır. Bulgulara göre bunlardan sonra A2 ders kitabında karşılaşılan dışa dönük özel dil kullanım alanına uygun durumlar ise şöyledir: *Nesneler* ($f=11$), *Eylemler* ($f=7$), *Kişiler* ($f=4$), *Alanlar/Mekânlar* ($f=2$), *Kurumlar* ($f=2$).

A2 ders kitabında özel (kişisel) alanı destekleyen etkinlikler ($f=61$) şu şekildedir:

Yaren ve Ailesi, Benim Ailem, Tatlı Telaş/Tatil Planı, Müjde!, Yaren’in İsteği, Kırmızı Burun, Hastalıklar ve Belirtileri, Ağaç Dikme Şenliği, Uzaylılar Kızamık Yapıyor, Üsküdar’da Zincirleme Trafik Kazası, Evde İş Bölümü, Kitap Saati, Üç Yazar, Devlerin Aşkı, Neşeli Günler, Av Mevsimi, İster Beğen/İster Beğenme, Her Yeri Görmek İstiyoruz, Çanakkale’ye Yolculuk, Hayat Burada, Nehir Pansiyonu, Kiralık Odalar, Ayder Şenlikleri, Yöresel Lezzetler Festivali, Festivale Gidiyoruz, Afiyet Olsun, Sütü Tatlular, Meyveleri Nasıl Yeriz?, Dondurmalı Kavun Tatlısı, Biz İnsanlara Faydalıyız,

Bunu Alıyorum, Anneme Mektup, Yurtta Bir Sabah, Semih'in Bir Günü, Kızarmış Ekmek Kokusu, En Güzel Günüm, Yeni Komşumuz, Tuz Kadar Seviyorum, Teknoloji ve Biz, Elektrikli Ev Eşyaları, Sabah Sabah Kim Acaba?, Evlilik Hazırlığı, Televizyon Almak İstiyoruz, Şimdi Ne Olacak?, Programlar Arasında, Mektup, Gülmece, Telefon Görüşmesi, Hafta Sonu Ziyareti, Kırmızı Başlıklı Kız, Nasıl Bir İnsan, Nasreddin Hoca'dan Fıkralar, Yaşlılığa Hazır Mısınız?, Türkiye Ampute Milli Futbol Takımı Dünya Üçüncüsü Oldu, Engelleri Aşıyoruz, En Yakın Arkadaşım, Ayşe Nereye Gidiyor?, Ziyaret, Kim Ne Yapıyor?, Neler Yapıyorlar?

Özel dil kullanım alanını destekleyen görsellere ise şu kısımlarda yer verilmiştir: *Elektrikli Soba, Ütü, Klima, Fırınlı Ocak, Televizyon, Bulaşık Makinesi, Bilgisayar, Alışkanlıklar*. A2 ders kitabında serbest okuma metni olarak yer alan *Kuzen, Ramazan Geliyor, Beyaz Eşyalar Tartışıyor, Salih Bey Kaygularından Kurtuluyor, Alerjik Nezle, Trafik Psikolojisi, Guinness Rekorlar Kitabı, Peri Pansiyonu, Sonbahar ve Kış İçin Alışveriş, Kişilik Özellikleri* bölümleri de özel dil kullanım alanını desteklemektedir.

Tablo 7. Yedi İklim A2 Türkçe ders kitabındaki kamusal alana ilişkin bulgular

Durumlar	Kamusal Alan			f
	Görsel	Metin	Etkinlik	
<i>Alanlar/Mekânlar</i>	5	2	8	15
<i>Kurumlar</i>	6			6
<i>Kişiler</i>			1	1
<i>Nesneler</i>	1			1
<i>Olaylar</i>			4	4
<i>Metinler</i>	3	3	10	16
Toplam	15	5	23	43

Tablo 7'de A2 ders kitabında kamusal dil kullanım alanına dair ulaşılan bulgular görülmektedir. *Başvuru Metni*'nde bulunan dış kullanım bağlamlarına göre kitapta belirlenen bulgular tabloya aktarılmıştır. Buna göre A2 kitabında 43 görsel, metin ve etkinlikte kamusal dil kullanım alanı belirlenmiştir. Bu dil kullanım alanı içerisinde dışa dönük durumlardan en fazla yer verilen kategorinin *Metinler* (f=16) olduğu, ardından *Alanlar/Mekânlar*'ın (f=15) geldiği saptanmıştır. Bulgulara göre bunlardan sonra ders kitabında karşılaşılan kamusal dil kullanım alanına uygun durumlar ise şöyledir: *Kurumlar* (f=6), *Olaylar* (f=4), *Kişiler* (f=1), *Nesneler* (f=1). *Eylemler* durumuna yönelik ise herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır.

A2 ders kitabında kamusal alanı destekleyen etkinlikler (f=23) şu şekildedir:

Resim Sergisinde, Hastanede, Müze Kart, Gimat'ta Alışverişte, Hayvanat Bahçesinde, Atatürk Kültür Merkezinde, Tur Şirketinde, Peronda, Hangi Şehir/Hangi Kişi?, Ziyaret, Ülkemdeki Trafik Sorunları, Ağaç Dikme Şenliği, Şikayet Kutusu, Devlerin Aşkı, Neşeli Günler, Av Mevsimi, Engelleri Aşıyoruz, Programlar Arasında, Nehir Pansiyonu, Ayder Şenlikleri, Kiralık Odalar, Kayseri Hakkında, Çanakkale'ye Yolculuk.

Kamusal dil kullanım alanını destekleyen görsellere ise şu kısımlarda yer verilmiştir: *Konser, Sergi, Kütüphane, Otobüs, Vezne, Hastane, Otel, Tiyatro, Sinema, Spor Salonu, Banka, Yiyecek-İçecek, Trafik Kuralları, Trafik Işıkları, Kamyon ve İş Makinesi Çıkışı*. A2 ders kitabında serbest okuma metni olarak yer alan *Türk Hamamı, Gezici Kütüphane, İş İlanları, Kayseri Mantısı, Peri Pansiyonu* bölümleri de kamusal dil kullanım alanını desteklemektedir.

Tablo 8. Yedi İklim A2 Türkçe ders kitabındaki mesleki alana ilişkin bulgular

Mesleki Alan

Durumlar	Görsel	Metin	Etkinlik	f
<i>Alanlar/Mekânlar</i>	1			1
<i>Kurumlar</i>				
<i>Kişiler</i>	5	3	5	13
<i>Nesneler</i>				
<i>Olaylar</i>	1		2	3
<i>Eylemler</i>			2	2
<i>Metinler</i>			1	1
Toplam	7	3	10	20

Tablo 8’de A2 ders kitabında mesleki dil kullanım alanına dair ulaşılan bulgular görülmektedir. *Başvuru Metni*’nde bulunan dış kullanım bağlamlarına göre kitapta belirlenen bulgular tabloya aktarılmıştır. Buna göre A2 kitabında 20 görsel, metin ve etkinlikte mesleki dil kullanım alanı belirlenmiştir. Bu dil kullanım alanı içerisinde dışa dönük durumlardan en fazla yer verilen kategorinin *Kişiler* ($f=14$) olduğu, ardından *Olaylar*’ın ($f=3$) geldiği saptanmıştır. Bulgulara göre bunlardan sonra ders kitabında karşılaşılan mesleki dil kullanım alanına uygun durumlar ise şöyledir: *Eylemler* ($f=2$), *Alanlar/Mekânlar* ($f=1$), *Metinler* ($f=1$). *Nesneler* durumuna yönelik herhangi bir bulguya rastlanılamamıştır.

A2 ders kitabında mesleki alanı destekleyen etkinlikler ($f=10$) şu şekildedir:

Altın Sporcu ile Röportaj, Ali Nasuh Mahruki, Şenol Güneş, Kayseri’de Emlakçada, Bunu Alıyorum, İster Beğen/ İster Beğenme, Öz Geçmiş Formu, İş İlanları Bir Ressamın Hikâyesi, Kişilik Özellikleri.

Mesleki dil kullanım alanını destekleyen görsellere ise şu kısımlarda yer verilmiştir: *Pastane, Haber Spikeri, Sağlık Ekibi, İtfaiye Ekibi, Öğretmen, Doktor, Fotoğrafçı, Karşılıklı Görüşmeler.* A2 ders kitabında serbest okuma metni olarak yer alan *Komedyenler, Meddahlık, Adam Olacak Çocuk* bölümleri de mesleki dil kullanım alanını desteklemektedir.

Tablo 9. Yedi İklim A2 Türkçe ders kitabındaki eğitim alanına ilişkin bulgular

Durumlar	Eğitim Alanı				f
	Görsel	Metin	Etkinlik	Kelime	
<i>Alanlar/Mekânlar</i>	3	1			4
<i>Kurumlar</i>				5	5
<i>Kişiler</i>	1		1		2
<i>Nesneler</i>	1				1
<i>Olaylar</i>				2	2
<i>Eylemler</i>					
<i>Metinler</i>			1		1
Toplam	5	1	2	7	15

Tablo 9’da A2 ders kitabında eğitim dil kullanım alanına dair ulaşılan bulgular görülmektedir. *Başvuru Metni*’nde bulunan dış kullanım bağlamlarına göre kitapta belirlenen bulgular tabloya aktarılmıştır. Buna göre A2 kitabında 15 görsel, metin, etkinlik ve kelimde eğitim dil kullanım alanı belirlenmiştir. Bu dil kullanım alanı içerisinde dışa dönük durumlardan en fazla yer verilen kategorinin *Alanlar/Mekânlar* ($f=4$) ve *Kurumlar* ($f=5$) olduğu tespit edilmiştir. Ardından sırasıyla tespit edilen dışa dönük durumlar ise şunlardır: *Kişiler* ($f=2$), *Olaylar* ($f=2$), *Nesneler* ($f=1$), *Metinler* ($f=1$)’dir. Ayrıca *Eylemler* durumuna yönelik herhangi bir bulguya rastlanılamamıştır.

A2 ders kitabında eğitim alanını destekleyen etkinlikler ($f=2$) şu şekildedir:

3 Yazar, Kitap Saati.

Eğitim dil kullanım alanını destekleyen görsellere ise şu kısımlarda yer verilmiştir: *Üniversite ve Öğretmen, Kitap*. A2 ders kitabında serbest okuma metni olarak yer alan *Gezici Kütüphane* bölümü eğitim alanına uygun içeriğe sahiptir. Ayrıca bu dil kullanım alanını destekleyen kelime düzeyindeki içerikler *Lise, Mimar Sinan Üniversitesi, İlköğretim, Ortaokul, Sınav, ODTÜ, Ödev* şeklinde sıralanabilir.

Tablo 10. YDOTÖ ders kitaplarının dil kullanım alanlarına göre dağılımı

Ders Kitapları	Dil Kullanım Alanları								f
	Kişisel Alan		Kamusal Alan		Mesleki Alan		Eğitim Alanı		
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Yedi İklim A1	98	52,97	34	18,38	33	17,84	20	10,81	185
Yedi İklim A2	78	50,00	43	27,56	21	13,46	14	8,97	156

Tablo 10'da A1-A2 YDOTÖ ders kitaplarının dil kullanım alanlarını destekleyen görsel, metin, etkinlik ve kelime türü içeriklerinin dağılımı görülmektedir. Buna göre A1 ders kitabında kişisel, mesleki ve eğitim dil kullanım alanına yönelik içeriklere daha fazla yer verilmiştir. A2 ders kitabında ise kamusal alana yönelik içeriklere daha fazla rastlanılmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (YDOTÖ)'nde kullanılan Yedi İklim Türkçe A1 ve A2 düzeyi ders kitaplarının dil kullanım alanları açısından incelenmesini amaçlayan araştırmada, elde edilen bulgular literatürde yer alan çalışmalarla tartışılarak şu sonuçlara ulaşılmıştır:

A1 ders kitabında en fazla desteklenen dil kullanım alanının özel (kişisel) alan olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, A1 seviyesinin temel düzey olduğundan dolayı kişinin ilk olarak kendini, ailesini ve yakın çevresini tanıyabilmesi, günlük temel iletişim ihtiyaçlarını karşılayabilmesine dair gereksinimlerle açıklanabilir. Ayrıca dil öğrenen bireyin içerisinde yaşadığı toplumun kurallarını, gelenek ve göreneklerini tanıması ve etkileşim içerisine girmesi önemlidir. Bu bağlamda, kişisel alana yönelik belirlenen bulgularda A1 ders kitabında en fazla dış kullanım bağlamı olarak *Olaylar*'a yönelik durumların tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Olaylar dış kullanım bağlamı *aile içi kutlamalar, karşılaşmalar, tatil, geziler* gibi alt maddelerden oluşmaktadır. Bu dil kullanım bağlamında dil öğrenen bireyin temel seviyede ihtiyaç duyduğu durumlara hazırlandığı görülmektedir. A1 ders kitabında görsel, metin, etkinlikler ve kelime türünde içeriklerle kişisel dil kullanım alanı desteklenmiştir. TYDOÖP'de (2020, s.31) A1 düzeyi kazanımlar arasında günlük iletişim ihtiyaçlarına (merhaba, tanışma, selamlaşma vb.) dair becerilerin geliştirilmesi planlanmıştır. Sallabaş ve Sağlık'ın (2020) yabancılara Türkçe öğretimi setlerindeki konuşma etkinliklerini dil kullanım alanları açısından incelediği çalışmada, bu araştırma ile benzer sonuçlara ulaşılarak A1 seviyesi Türkçe öğretim setlerinde en fazla bulunan dil kullanım alanının kişisel alan olduğu belirlenmiştir. İlgili çalışmada Gazi A1 Türkçe öğretim seti incelenmiş ve bu araştırma bulgularından farklılık gösterir şekilde eğitim alanına diğer dil kullanım alanından daha fazla yer verildiği ortaya konulmuştur.

A2 ders kitabında da en fazla desteklenen dil kullanım alanının özel (kişisel) alan olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, kişisel alana yönelik belirlenen bulgularda A2 ders kitabında en fazla dış kullanım bağlamı olarak *Metinler*'e yönelik durumların tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Metinler dış kullanım bağlamı; *TV program akışı, Restoran Menüleri, Özel Mektuplar* gibi alt maddelerden oluşmaktadır. Bu sonuç, dil yeterlik seviyesine uygun bir şekilde kitaptaki içeriklerin artık günlük

bireysel ihtiyaçlardan ziyade bireyin yakın çevresi ve etkileşim kuracağı sosyal ortama, Türk kültürünü tanıyabileceği durumlara odaklandığını göstermektedir. A2 ders kitabında görsel, metin ve etkinlikler ile kişisel dil kullanım alanı desteklenmiştir. TYDOÖP’de (2020, s.51) A2 düzeyi kazanımlar arasında kutlama/tebrik/temenni/teşekkür içerikli basit metinleri; tebrik, kutlama, davet mesajları; kültürel bağlamlara uygun kalıp ifadeleri içeren kullanımları öğrenme becerilerinin yer alması araştırmada A2 ders kitabına yönelik yapılan tespitlerle örtüşmektedir. Bunun yanında Sallabaş ve Sağlık’ın (2020) dil kullanım alanlarına dair ilgili araştırmasında da bu çalışmayla benzer şekilde A2 ders kitabında en fazla kişisel dil kullanımına yönelik içeriğin bulunduğu görülmüştür.

A1 ders kitabında kişisel alandan sonra en fazla desteklenen dil kullanım alanının kamusal alan olduğu tespit edilmiştir. Kamusal alanda kişi içerisinde yaşadığı toplumun bir ferdi gibi davranır ve çeşitli amaçlar ışığında yaşamını sürdürür. Bu bağlamda, kamusal alana yönelik belirlenen bulgularda A1 ders kitabında en fazla dış kullanım bağlamı olarak *Alanlar/Mekânlar*’ın tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Alanlar/Mekânlar dış kullanım bağlamı *Halka Açık Alanlar, Toplu Taşıma Araçları, Mağazalar, Marketler, Kütüphaneler* gibi alt maddelerden oluşmaktadır. Kamusal alana yönelik dil kullanım bağlamları A1 kitabında görsel, etkinlikler ve 1 metin ile desteklenmiştir. oluşmaktadır. TYDOÖP’de (2020, s.44) A1 düzeyi kazanımları arasında toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerin temele alınması araştırmada ulaşılan bulgularla örtüşmektedir.

A2 ders kitabında da kişisel alandan sonra en fazla desteklenen dil kullanım alanının kamusal alan olduğu görülmüştür. Ulaşılan bulgulara göre A2 ders kitabında kamusal alanı destekleyen görsel, metin ve etkinliklerin bulunmaktadır. A2 ders kitabında en fazla yer alan dış kullanım bağlamının ise *Metinler* olduğu saptanmıştır. TYDOÖP’de (2020, s.51,54) A2 düzeyi kazanımları arasında metinlerinde toplumsal yaşam alanlarına dair planlamanın olması araştırma bulguları ile örtüşmektedir.

A1 ve A2 ders kitaplarında kamusal alandan sonra en fazla desteklenen dil kullanım alanının mesleki alan olduğu belirlenmiştir. Ders kitaplarında mesleki alana yönelik içeriklerin çoğunluğunun görsellerden oluştuğu saptanmıştır. İki ders kitabında da dış kullanım bağlamlarından en fazla *Kişiler*’e yönelik durumların tercih edildiği görülmüştür. Ayrıca bulgulardan hareketle bazı etkinlik türü içeriklerin hem kamusal hem de mesleki alana yönelik özelliğe sahip olduğu tespit edilmiştir. TYDOÖP’de (2020, s.43,44) A2 seviyesi kazanımları arasında mesleklerle ilgili açıklamaların olması ders kitabında bu alana dair yapılan tespitleri desteklemektedir.

A1 ve A2 ders kitaplarında en az desteklenen dil kullanım alanının eğitim alanı olduğu tespit edilmiştir. Ders kitabında eğitim alanında yönelik en fazla yer bulan dış kullanım bağlamının *Kişiler* olduğu saptanmıştır. Bunun yanında ders kitaplarındaki eğitim dil kullanım alanına yönelik içerikler kelimeler, görseller, metin ve etkinliklerden oluşmaktadır. Bu eğitim alanında dair içeriklerin daha çok kelime düzeyinde ve görsel türünde olduğu görülmüştür.

Araştırma sonucunda, A1 ve A2 ders kitaplarında en fazla desteklenen dil kullanım alanının kişisel alan olduğu tespit edilmiştir. Ardından sırasıyla kamusal alan, mesleki alan ve eğitim alanının yer geldiği saptanmıştır. Akat’ın (2022) Türkçe öğretim setlerindeki okuma metinlerinin Başvuru Metnine uygunluğunu incelediği çalışmasında, metinlerde kamusal ve kişisel alanın ön planda olduğu; en fazla ihmal edilen alanın ise mesleki alan olduğunu belirlenmiştir. Bunlarla birlikte, A1 Türkçe ders kitabında kişisel alanda en fazla bulunan dış kullanım bağlamının *Olaylar* olduğu ve kişisel alana yönelik bulguların büyük bir çoğunluğunun etkinlik türü içeriklerden oluştuğu görülmüştür. A2 Türkçe ders kitabında ise en fazla yer bulan dış kullanım bağlamı *Metinler*’dir. Bu alana dair içeriklerin çoğunluğu ise etkinliklerden oluşmaktadır. Kamusal alana yönelik A1 ders kitabında en fazla yer bulan dış kullanım bağlamının *Alanlar/Mekânlar* olduğu ve içeriklerin çoğunluğunun görsellerden oluştuğu ortaya konulmuştur. A2 Türkçe ders kitabında ise kamusal alana yönelik en

fazla yer bulan dış kullanım bağlamı *Alanlar/Mekânlar*'dır. Bu alan dair içeriklerin çoğunluğu ise etkinliklerden oluşmaktadır. Mesleki alana yönelik A1 Türkçe ders kitabında en fazla bulunan dış kullanım bağlamının *Kişiler* olduğu ve içeriklerin çoğunluğunun görsellerden oluştuğu belirlenmiştir. A2 Türkçe ders kitabında ise mesleki alana yönelik en fazla yer bulan dış kullanım bağlamının *Kişiler*'dir. Bu alana dair içeriklerin çoğunluğu da etkinliklerden oluşmaktadır. Eğitim alanına yönelik A1 Türkçe ders kitabında en fazla bulunan dış kullanım bağlamının *Metinler* olduğu ve içeriklerin çoğunluğunun görsellerden oluştuğu saptanmıştır. A2 Türkçe ders kitabında ise eğitim alanına yönelik en fazla yer bulan dış kullanım bağlamının *Alanlar/Mekânlar* ve *Kurumlar*'dır. Bu alana dair içeriklerin daha çok kelimeler ve görsellerden oluştuğu tespit edilmiştir.

Öneriler

Dil öğrenen bireylerin öncelikli olarak bir dili kullanırken hangi alanlara daha fazla ihtiyaç duyduğu belirlenmeli ve yabancılara Türkçe öğretimi setleri hazırlanırken bu alanlara uygun metin, görsel, etkinlik ve söz varlığı unsurları seçilmelidir.

Araştırma sonucunda Türkçe öğretimi setlerinde eğitim alanına dair içeriklerin ders kitaplarında fazla yer bulmadığı tespit edilmiştir. Buna bağlı olarak Türkçe öğretimi setlerinde eğitim dil kullanım alanına dair içeriklere yer verilmelidir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmemektedir.

Yazarların Katkı Oranı

Bu çalışmada, 1. yazar %50, 2. yazar %50 oranında çalışmaya katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada, çıkar çatışmasına yol açacak bir durum bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akat, N. (2022). *Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki okuma metinlerinin diller için Avrupa ortak başvuru metnine uygunluğu*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bartın.
- Avrupa konseyi (2009b). *Common European Framework of References for language: Learning, Teaching, Assessment*. Germany: Telc GmbH.
- Avrupa Konseyi (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi* (2. bs.) (çev: Millî Eğitim Bakanlığı). Almanya: telc GmbH.
- Aydoğdu, İ. (2022). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki okuma metinlerinin ön hazırlık çalışmaları. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 7(2), 265-285.
- Ayverdi, T. & Güleç, E. (2021). 2018 Avrupa dilleri ortak başvuru metninin program geliştirme ölçütleri açısından değerlendirilmesi. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 6(2), 161-194.

- Baştürk, Ş. & Konu, M. M. (2022). Görsel göstergelerin kültür aktarımındaki işlevi: Yedi İklim Türkçe öğretim seti örneği. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 9(1), 79-108.
- Council of Europe (2001). *Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, Assessment*, Cambridge University Press/ Council of Europe.
- Çelik, N. & Başutku, S. (2020). 2018 (CEFR) diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi yeni açıklamalar metninde okuma becerisine yönelik incelemeler. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 5(1), 91-118.
- Demirel, Ö. (2016). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Demirel, Ö. & İşisağ K. U. (2010). Diller için Avrupa ortak başvuru metni'nin konuşma becerisinin gelişiminde kullanılması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(156), 190-204
- Dündar, S. A. & Polat, A. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programının 21. yüzyıl becerileri kapsamında incelenmesi. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2021 Yunus Emre ve Türkçe Yılı Türkçe Öğretimi Özel Sayısı, 66-77.
- Erdal, K. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A1 ve A2 düzeyi ders kitaplarının tanınmış kişiler açısından incelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (72), 237-248.
- Eyüp, B., Güner, R. & Kaya, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde diller için Avrupa ortak başvuru metni'ni konu alan makalelerin değerlendirilmesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 5(2), 332-347.
- Fişekçioğlu, A. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi ölçütlerine göre Türk kültürü tanımlayıcılarının oluşturulması: B1 dil düzeyi model önerisi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 12(27), 871-893.
- Göçen, G. & Buluş, F. (2022). Yabancılar için "Hayat Boyu Türkçe" ders kitaplarında yer alan söz varlığı unsurları. *Journal of Sustainable Education Studies*, Özel Sayı 1 (Ö1), 70-87.
- Gönen Kayacan, S. & Öncül, V. (2021). Yabancılar için Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki terim karmaşası. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(2), 778-790.
- Güneş, F. (2021). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem.
- İşisağ, K. (2008). Avrupa dilleri ortak başvuru metni'nin dilbilimsel açıdan incelenmesi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(1), 105-122.
- Karagöl E (2020). Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Güncel Türkçe Öğretim Programları. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 56-71.
- Kavun, M. & Mert, O. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe eğitimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin özetleri üzerinden okunabilirliğinin değerlendirilmesi. G. E. Aşan (Ed.), *Yabancılar için Türkçe öğretimi üzerine güncel araştırmalar* içinde (s. 17-36), Sonçağ Yayıncılık.
- Kaya, M. & Kardaş, M. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı üzerine inceleme. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 1-20.
- Kılıç, A. (2021). Türkiye Maarif Vakfı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı A1-A2 dinleme/izleme ve okuma/anlama kazanımlarının 21.yüzyıl okuryazarlık becerileri kapsamında değerlendirilmesi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4 (2), 148-164.

- Kocayanak, D. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında yer alan konuşma becerisi etkinliklerinin karşılaştırılması. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2021 Yunus Emre ve Türkçe Yılı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı, 123-139.
- Maden, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programlarında söz varlığını zenginleştirme. *Tarih Okulu Dergisi*, 13(46), 1822-1857.
- Mutlu, H. H. & Set, G. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan C1 seviye ders kitaplarındaki kültür unsurlarının incelenmesi (Gazi yabancılar için Türkçe-İstanbul yabancılar için Türkçe). *Dil Dergisi*, 1(171), 91-108.
- Özenç, E. (2020). Yabancılar Türkçe öğretim kitaplarında kültür aktarımı ile metin ve görsel bütünlüğünün incelenmesi. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 207-229.
- Saskatchewan (2000). *Programme D'etudes*, Ministere de l'Education de la Saskatchewan.
- Saskatchewan (2001). *Philosophie et methodes d'enseignement*. Ministere de l'Education de la Saskatchewan.
- Sallabaş, M. E. & Sağlık, H. (2020). Yabancılar Türkçe öğretim setlerinde yer alan konuşma etkinliklerinde dilin kullanım alanları. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(1), 237-249.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sözer, B. & Pilanci, H. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin Avrupa ortak başvuru metni hakkındaki düşünceleri. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 6(1), 85-102.
- Şengezer, M. & Doyuran, Z. (2021). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde sözcükler arası anlam ilişkileri: Yeni Hitit yabancılar için Türkçe örneği. *Dil Dergisi*, 172(1), 108-127.
- Tanrıverdi, A. E. & Tüm, G. (2016). Authenticity in writing activities in TFL course books: A comparative study on writing activities in Yeni Hitit and Istanbul Turkish coursebooks for foreigners 2. *Turkophone*, 3(2), 18-36.
- Türkiye Maarif Vakfı, (2020). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı*. İstanbul.
- Uğur, F. & Azizoğlu, N. İ. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının sözcük öğretimi açısından değerlendirilmesi / Assessment of Textbooks for Teaching Turkish as a Foreign Language in terms of Vocabulary Teaching. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(1), 151-166.
- Yazıcı, N., Altuntaş Gürsoy, İ. & Demirel Aydemir, G. D. (2021). aspects of narrative competence in language levels and narrative texts in the CEFR1. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 29(3), 559-573.
- Yedi İklim A1 Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı*. (2015). Yunus Emre Enstitüsü, Ankara.
- Yedi İklim A2 Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı*. (2015). Yunus Emre Enstitüsü, Ankara.
- Yeşil, Y. & Kartal, M. (2021). Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve metni doğrultusunda A1-A2 düzeyinde kelime hazinesi geliştirmeye yönelik bulmaca örneği. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(30), 607-624.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Williams, L. (1990). 'The modification of speech perception and production in second language learning'. *Perception and Psycho physics*, 26(2), 95-104.

Extended Abstract

Introduction

The Common European Framework of Reference for Languages embodies features such as multifunctional, flexible, open, dynamic, useful and non-judgemental. Based on these features, the Application Text aims to prevent some of the problems experienced in language teaching and the different education systems in the member countries of the Council of Europe. The Application Text includes teaching programs for teachers and students in the languages of the member countries of the Council of Europe, textbooks, reading books, language teaching guides, etc. in accordance with the instructions of the programs. It provides a basis for preparation. It also guides learners in terms of what the learner should know and what communicative competencies he should develop during the learning of a language. For this purpose, it defines language level levels from basic level to proficient level (A1, C2).

Every linguistic activity takes place in the context of a specific situation, in the field of language use where social life is organised. Selection of areas in which language learners will be prepared; It significantly affects the choice of situations, purposes, tasks, topics and texts and activities used for learning/exam material. Language activities gain meaning within a field and are transferred to practice (CEFR, 2001). Language usage areas may differ depending on usage, but areas related to language learning can be grouped into four groups (Güneş, 2021: 29). Language usage areas; private (personal) space, public space, professional space, educational space. Explanations of the language use areas classified in the Application Text are given as follows:

- Private (Personal) Space is the area that covers individual, family and social practices. In this area, the person lives as a private individual and maintains his home life with his family and friends. He reads for pleasure, keeps a diary, and engages in personal practices such as pursuing a special interest or hobby.

- Public Space means all kinds of activities that require social interactions, such as business and administrative institutions, public services, culture and entertainment that have a public character. In the public sphere, a person acts as a member of the society in which he lives and carries out transactions for various purposes.

- Professional Field covers all activities related to a person's activities and relationships that require his/her profession. In the professional field, a person is engaged in his own business or profession. Uses the language required by this field.

- Educational Field covers learning-teaching activities that aim to provide various knowledge and skills. In the educational field, a person is engaged in systematic learning within an educational institution and uses the language in this direction (CEFR, 2001).

Language usage areas can address more than one area in most cases. For example, teachers can be evaluated both in the professional field and in the educational field. The public sphere includes social and governmental interactions or the relationship with the media, but is open to other areas as well. Many interactions and language activities, both in the educational and professional fields, ensure the good functioning of a group's social relations rather than the fulfillment of professional or educational duties. At the same time, personal space should not be considered as an area closed to the outside (such as media intrusion into personal and family life, advertising in private mailboxes,

distribution of labels of products used in daily life). On the other hand, personal space personalizes actions in other areas, allowing the individuals in question to reveal themselves as individuals without losing their social activity status. A technical report given, a presentation given in class, shopping, etc. It allows individuals to reveal their personalities. This goes beyond the professional and public sphere and the educational sphere, where language activities are in a specific space and time context (CEFR, 2013).

Methodology

In this study, qualitative research approach was used. Qualitative research; It is a research that uses data collection methods such as observation, interview and document analysis, and aims to reveal perceptions and events in a natural environment with a realistic and holistic approach (Yıldırım and Şimşek, 2008: 39). In this regard, the aim of the research is to examine the textbooks for teaching Turkish as a foreign language from a holistic perspective in terms of language usage areas.

Conclusion and Discussion

It has been determined that the most supported language use area in A1 and A2 textbooks is the personal area. It was determined that this was followed by public space, professional space and educational space, respectively. In Akat's (2022) study, where he examined the suitability of the reading texts in Turkish teaching sets with the Reference Text, it was found that public and personal areas were at the forefront in the texts; It was determined that the most neglected field was the professional field. In addition, it has been observed that the most common external usage context in the personal area in the A1 Turkish textbook is Events, and the majority of the findings regarding the personal area consist of event-type contents. In the A2 Turkish textbook, the most common external usage context is Texts. The majority of the content in this area consists of activities. It has been revealed that the most common external use context in the A1 textbook for public areas is Areas/Places and the majority of the content consists of visuals. In the A2 Turkish textbook, the external use context for public space that finds the most space is Areas/Places. The majority of the content in this area consists of activities. It has been determined that the most common external usage context in the A1 Turkish textbook for the professional field is People and the majority of the content consists of visuals. In the A2 Turkish textbook, the external usage context that finds the most coverage in the professional field is Persons. The majority of the content in this area consists of activities. It has been determined that the most common external use context in the A1 Turkish textbook for the field of education is Texts and the majority of the content consists of visuals. In the A2 Turkish textbook, the external usage context that finds the most coverage in the field of education is Areas/Places and Institutions. It has been determined that the content in this area consists mostly of words and images.